

Etna Miró Escobar

L'anorac groc

*Rosa d'Or. Premi Juvenil de Narració Curta
Premis Castellitx*

ALGAIDA, 2016

Col·lecció Binària · Premis Castellitx · PC2016-J-R-00XX-0103

© del text: Etna Miró Escobar

© de l'edició: Ajuntament d'Algaida, 2016

Coberta, maquetació i disseny de la col·lecció: Bartomeu Salas Mascaró

Coordinació editorial: Bartomeu Salas Mascaró

Ajuntament d'Algaida

C/ del Rei, 6 · 07210 Algaida (Illes Balears)

Tel.: 971 12 50 76 · 971 66 56 79

ajuntament@ajagaida.net

premiscastellitx@ajalgaida.net

biblioteca@ajalgaida.net

www.ajalgaida.net

Queden totalment prohibides, sense l'autorització per escrit dels titulars del copyright, qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació, total o parcial, d'aquesta obra.

Etna Miró Escobar

L'anorac groc

*Rosa d'Or. Premi Juvenil de Narració Curta
Premis Castellitx*

ALGAIDA, 2016

AJUNTAMENT D'ALGAIDA

Col·lecció Binària · Premis Castellitx

PC2016-J-R-00XX-0103

ETNA MIRÓ ESCOBAR

L'Etna, barcelonina, de naixement i de cor, tot i que ja porta un temps residint a Lleida, es confessa «lletraferida» des que té record i mai té prou paraules per agrair a la literatura l'oportunitat única que li proporciona de «viure vides de les quals, sense els llibres, mai no hagués pogut gaudir».

Estudiant, amb excel·lència, actualment de 3r d'ESO (farà el 15 anys aquest proper 19 d'abril), considera la literatura com «quelcom més, molt més, que un pur exercici estètic» i la utilitza, sempre que pot, per expressar els seus sentiments i manifestar el seu compromís amb els seus versemblants.

En aquests darrers tres anys, ha estat guardonada amb una quarantena de premis i concursos literaris, tant en català com en castellà, que l'han esponsorat en la seva voluntat d'esdevenir una nova escriptora del nostre país.

La narració *L'anorac groc*, d'Etna Miró Escobar, fou guardonada amb la Rosa d'Or de la Pau al IV Premi Juvenil de Narració Curta dels Premis Castellitx 2016. En foren jurats Pere Fullana Puigserver, Gabriel Janer Manila i Pere Mulet Cerdà.

L'anorac groc

POTSER SI NO HAGUÉS ESTAT per l'anorac groc, Califòrnia no hagués reaccionat tan ràpid i, potser allò hagués acabat amb la vida d'Unai. Per tant, podríem assegurar que, aquell capvespre, l'anorac groc havia salvat l'Unai. Dolça coincidència. No, millor dit, afortunada coincidència. Va ser en albirar, a la llunyania, aquell anorac groc sobresortint de les aigües tèrboles del llac que Califòrnia reaccionà. Groc, groc com la cua d'una au del paradís, li havia dit l'Alaska no feia pas molt.

Aquell groc, aquella vesprada esdevingueren el vincle entre l'Unai i la Califòrnia. Un vincle potser dèbil, a primera vista, però decisiu per a la vida d'ambdós.

* * *

Califòrnia estava asseguda a l'herba, just a la vora del llac, amb els peus en remull. La nit eixint, de lluna plena, permetia divisar els contorns del paisatge i, aigua en dins, l'ombra d'una barca. La noia, entotsolada, mirava les aigües sense veure-les quan de la presó del seu pit se li escapà un sospir que va prendre forma de nom: Alaska.

Alaska. Sols aquella paraula sortí dels seus llavis durant gairebé l'hora que romangué allà, enfront del llac, tranquil i, a la vegada, traïdor. Únicament la Lluna fou testimoni de llur tristesa. La remor de la nit només era trencada pel raucar característic d'una reineta.

«Potser aquesta granota també plora per tu, Alaska».

Llavors, de cop, just quan Califòrnia alçà la vista per acomiadar-se de la vetllada, el temps retrocedí. L'anorac groc ho aturà tot: el temps, la vida, el raucar, la tristesa. L'anorac, aquella línia vertical que creuava les altres línies horitzontals. De nou, la barca tombada i el groc sobre l'aigua.

Califòrnia, no va poder, no va voler pensar-ho: es donà impuls amb els peus i es llançà a nedar, amb tota la seva força, vers la figura surant de l'anorac groc.

* * *

L'Alaska, al bell mig del llac, continuava a la seva barca. Ja portava una estona prenent el sol primaveral, un xic tímid. De ben segur que s'havia endormiscat, pensà Califòrnia, amb els ulls fixos en les cames de la seva germana gran que sobresortien cap enfora a tocar l'aigua. Apartà la vista i es centrà en desfullar una floreta que creixia a la vora d'aquell familiar estany on ambdues germanes havien passat tantes bones estones.

Per a Califòrnia, tornar, any rere any, a aquell indret era tant com fer realitat el desig de què el temps no passés, de què les coses romanguessin tal com eren, genials. Respirar l'aire pur de la muntanya, sortir a fer llargues passejades pels boscos, gaudir de la festa major... tot li era del seu grat, mes, amb diferència, el que més s'estimava era deixar passar les hores allà, al llac, amb la seva germana. L'Alaska hi tenia un deler especial per nedar durant l'estiu i, a la primavera, quan encara no era el moment de capbussar-se, fer el que estava fent ara mateix: agafar la barca i endinsar-se per prendre el sol o llegir un llibre, o escoltar música. Què de confessions, desafiaments i confidències entre les germanes no hauria oït aquella riba on ara seia Califòrnia? Les dues reien i feien broma de tot i alhora de res en aquells llargs estiuejos que passaven al llac. Califòrnia admirava Alaska per la seva valentia i determinació: sempre deia el que pensava en cada moment, independentment de la gravetat de la situació. Alaska gaudia d'ella, de llur innocència no perduda, d'aquella adolescència tendra i dolça que no ha tastat les durícies del que comporta fer-se adult.

—Ca! Què fas? —cridà l'Alaska, des de la seva barqueta, alçant les mans.

—Res, Ka! —li respongué Califòrnia amb un somriure sota el nas.

—Genial, Ca! —totes dues, sense saber ben bé perquè, van riure.

—Saps què? —continuà Califòrnia deixant la flor, sense pètals, a terra—, l'altre dia vaig estar investigant... I que sàpigues que Califòrnia és molt millor que Alaska!

L'Alaska féu un gest teatral, com si estigués enutjada. Va posar-se dempeus a la barca i, traient-se les ulleres de sol, li dedicà una còmica mirada. El seu cabell voleiava i les seves cames, atlètiques, li donaven l'aparença d'una model de revista que anunciava l'anorac groc que duia posat. El dia que Alaska el comprà, Califòrnia estava malalta i enfadada per no poder ajudar-la a decidir el color. Escollí el groc —assegurà després—, perquè el sol ho era i Califòrnia era el seu sol. Ara, la germana petita va somriure mentre ho recordava. Agafà una altra flor blanca i, quan es disposava a arrencar el primer pètal, sentí un xof a l'aigua. Sorpresa, alçà la vista. Alaska havia caigut al llac i, en veure que no hi havia rastres d'ella a la superfície, Califòrnia es dreçà ràpidament. Alaska era una gran nedadora... Segur que li estava fent una broma d'aquelles seves...

—Alaska! Alaska! Estàs bé? —vociferà, ja alarmada, Califòrnia, alhora que les cames li començaven a fer figa. Res, però, sortia de les aigües, així que, sense pensar-s'ho dues vegades, amb els pèls eriçats i les mans tremoloses, es donà impuls i començà a nedar. I nedà, i nedà, i nedà, amb desesper, fins al límit de les seves forces. Nedà com mai...

* * *

Nedà com mai havia nedit: amb fúria a cada braçada, guanyant, amb defici, cada metre. Quan arribà, posà en pràctica les classes de socorisme d'aquell estiu i, a l'estil romà, rodejà pel coll l'individu de l'anorac groc i l'arrossegà fins a la costa. Els seus pensaments nedaven tan ràpid en la seva ment com ella mateixa ho havia fet al llac. Poc li importà la samarreta fina arrapada al cos, el pes molest dels texans molls, el cabell entorpint-li la vista... Sols es sentia a si mateixa repetir, en veu baixa, el nom de la seva germana: Alaska, Alaska, Alaska... En deixar el pes del noi —sí, un noi— sobre l'herba de la riba, hagué d'absorbir, d'una revo-

lada, tot l'aire que li havia faltat durant la seva marató. Nogensmenys, no es va permetre perdre ni un segon més: es posicionà al costat seu i començà a donar-li cops a la galta, amb una força potser excessiva i tot.

—Au vinga, desperta! Desperta, ja!

* * *

—Au vinga, desperta! Desperta, ja! —veient que la faç d'Alaska continuava petrificada en una ganyota d'espant, Califòrnia rompé a plorar mentre seguia bufetejant-li d'esma les galtes.

—Alaska! Alaska! No fa gràcia, Alaska! —balbotejava, entre sanglots, a l'encop que llurs mans continuaven sacsejant-la. Però res. Ni un sol parpelleig.

—Alaska! Prou, Alaska! —vociferava, amb les llàgrimes rajant i el pànic dins del cos.

I només el soroll d'aquell frec de pells li donava resposta.

* * *

En veure que no reaccionava, els seus pitjors temors la guanyaren. Esporuguida, es sumí en un estat perillós, proper a la crisi nerviosa. L'escena li era massa familiar com per restar serena. Tan sols una opció li va passar pel cap: fer el boca a boca. La vida del noi depenia d'aquell moment i no dubtà pas. S'inclinà sobre ell i li insufflà tot l'aire que va poder. Malgrat no ser un petó, li'n semblà una escena estranya... en el mateix lloc on...

Sobtadament, el noi estossejà amb brusquedat, s'estremí tot ell i deixà anar unes glopades d'aigua alhora que el color apuntava en les seves galtes. Llavors, Califòrnia, panteixant per l'esforç fet, s'apartà i el primer que va veure, en aixecar la vista, foren els grisos ulls del desconegut, plens de clares guspines.

Tan aviat recuperà l'alè, el noi l'etzibà:

—Què caram has fet?

Califòrnia, amb els nervis a flor de pell, li respongué sense pensar:

—Que què he fet jo? Salvar-te la vida, tros d'ase! I tu, què feies al llac?

Qui ets? I per què redimonis portes un anorac groc? Vaig a trucar una ambulància, he d'avisar... —amb les mans tremolant, la noia cercà, a la seva jaqueta, el mòbil.

* * *

—He de trucar algú! —amb els dits tremolosos, Califòrnia premé les tecles del número d'emergències—. Va, vinga, va... —mormolà amb la veu trencada pel plor.

Tanmateix, Alaska no havia reaccionat als precis i les llàgrimes de Califòrnia, i, per molt que corregués i parlés amb l'home que havia despenjat el telèfon, ja era lluny d'aquell llac.

I no tornaria.

* * *

—No truquis a ningú! Espera, si us plau! —la mà del noi, encara freda, tot just la vida estava retornant al seu rostre, agafà el braç de la noia amb fermesa. L'anorac groc la fregà i Califòrnia sentí un calfred mentre la pell se li esborronava.

—Si us plau, noia del llac.

Per algun motiu desconegut, aquella mirada del noi, de cérvol petit i extraviat, indefens, la tranquil·litzà a l'instant.

—Per què no vols que truqui a ningú? —li interrogà.

El raucar monòton de la granota la respongué mentre el silenci regnava entre tots dos.

—Com et dius, noia del llac?

El xicot s'havia assegut a l'herba i, amb les cames contra el pit, va llençar un còdol al llac, que lliscà fins a enfonsar-se a les aigües. Califòrnia s'assegué al seu costat i, amb la mirada perduda on la pedra havia desaparegut, pronuncià un escarit:

—Ca —l'Alaska sempre li havia dit Ca, perquè era l'únic so compartit pels seus noms. Entre elles, es deien Ca i Ka, una mena de joc infantil i ingenu que només s'interrompia quan, enfadades, es tornaven a anomenar Alaska i Califòrnia.

—Bé, Carla...

—No, Califòrnia.

—Califòrnia? Què ets de Califòrnia? —arrufà les celles i aquestes dibuixaren unes petites ones de mar.

—El que vull dir és que em dic Califòrnia. I no cal que facis aquesta cara de badoc, home. Els meus pares van seguir aquella estúpida moda de posar els noms als fills dels llocs on neixien. I jo vaig néixer a Califòrnia, perquè la meva mare tenia, a San Francisco, una plaça de professora.

Però per què li estava explicant tot allò a aquell desconegut? Només perquè portava el mateix anorac que la seva germana el dia que va morir?

—Continua, noia del llac.

Tot i que Califòrnia no volia seguir, ho féu: les paraules li brollaven soles, potser per necessitat d'explicar a algú quelcom que no fos quant de trista i buida es sentia.

—Es deia Alaska, perquè els pares, de viatge de nuvis, havien anat a Alaska i els hi va agradar per..., bé, per tenir la seva primera filla.

—Has parlat d'ella en passat —l'observació punxà directe el cor de la noia.

—Era la meva germana. Va morir, ara fa un any. Aquí, exactament, en aquest maleït llac.

—Vaja, ho sento.

Califòrnia, malgrat sentir-se defallir, aconseguí ofegar el sanglot que li pujava pit amunt abans que eixís de la gola.

—Per què dius que ho sents? La gent que diu que ho sent no ho sent. La mort la senten els pares, els germans, els bons amics..., però no les persones que no coneixien a les que ja no hi són. Dir ho sento és hipòcrita.

El noi va descansar el cap sobre la gespa humida. Altre cop el raucar de la granota omplí el silenci.

—No volia semblar... estirada.

—Ni jo hipòcrita.

—Ho sento, noi del llac, de debò que ho sento.

Els llavis d'ell apuntaren un mig somriure mentre tancava els ulls i inspirava fortament l'aire fresc, amb flaire de bosc, que provenia del Nord.

—No passa res. Mai passa res. Em dic Unai. I em dic Unai perquè els hi va semblar bonic, i res més a dir.

Tot i que la tristesa els pesava com una feixuga llossa, ara, ambdós sí que van somriure de veritat.

—Com és que has estat a punt d'ofegar-te, Unai?

—De la mateixa manera que passen totes les coses, passant.

—Molt filosòfic.

—Bé, és que jo... volia ofegar-me. No sé si m'entens —el noi no es permeté, aquesta vegada, cap somris sorneguer, deia la veritat.

—Sí.

—Estaràs pensant que em falta un bull. Però és que ells... no ho podia aguantar ni un dia més.

Califòrnia, intuïtivament, va passar-li el braç per sobre les espatlles i el premé contra si. Potser havia estat un gest de primitiva compassió; en qualsevol cas, no ho havia pogut evitar. Unai tenia les galtes molles, un senyal inequívoc de plor, i el contacte amb l'escalfor humana l'asserenà. La tristesa —és ben sabut— sempre és millor compartida.

—De vegades, Unai, jo també penso en deixar-ho córrer tot. En buscar un lloc bonic i acabar, en deslliurar-me de tota la pena i ser recordada, després, per algun poeta... L'absència d'Alaska, m'ha dut una buidor tan gran!

—Parla'm d'ella, Califòrnia.

Només el raucar de la granota li va donar l'empenta final per fer-ho.

—Jo crec que, si les persones fóssim aigua, tots seríem marea que puja i baixa. Això sí, hi haurien les excepcions, persones que serien remolins furiosos. Alaska era així, una voràgine. No en va, qui la tractava acabava estimant-la o odiant-la profundament. No hi cabien mitges tintes amb ella. Jo l'estimava amb devoció. Recordo que sempre portava el cabell a mitja melena i despentinat... Els ulls els tenia tan blaus com els llacs d'Alaska. A l'institut, tothom la coneixia: era popular pel simple fet de no ser-ho, però també perquè s'implicava en tot amb un sentit de la justícia admirable. Llur mirada sempre et parlava abans que les paraules poguessin fer-ho. Quan jo em sentia sola o les coses no havien sortit com esperava, ella em feia pessigolles, m'abraçava molt fort i em deia que, a Califòrnia, no hi plovia mai, que sempre feia sol i que jo era el seu sol.

Unai li agafà la mà. La noia sentí una energia estranya que la reconfortà de forma inexplicable.

—El dia que Alaska va morir duia un anorac groc com el teu. Ara mateix, em fa basarda mirar-te'l, perquè tinc la sensació que, si aixeco la vista, la hi veuré, enfundada amb els seus ulls espurnejants i una riallasa... Després d'allò, durant mesos, sempre vaig tenir el mateix malson: ella, a punt d'ofegar-se, em deia, amb la mirada, que jo no la havia ajudada prou. No goso pensar què és el que li passaria pel cap quan els pulmons se li omplien d'aigua —i llavors sí, imparablement, es desfermà el torrent de dolor que Califòrnia portava a les entranyes i rompé a plorar com una criatura inconsolable, emmudint el raucar de la granota, emplenant de dol el silenci i la nit.

A l'instant, Unai es sentí més fràgil que mai, sentí el dolor d'aquella noia del llac com un dolor molt proper, molt conegut, com una sofrença seva. El turment de no saber on es va, la desesperança d'una buidor enverinada.

—Jo no volia morir-me, en realitat. Tan sols volia acabar-ho tot. No haver d'anar cada dia a l'institut, no haver de veure les seves cares ni escoltar els seus insults; no notar els cops... Volia deixar-ho tot enrere a qualsevol preu. No morir, però sortir, fos com fos, de l'atzucac en què em trobava. A voltes, no sé si de veritat tinc por d'ells o de mi; por de no haver estat valent, de no haver-m'hi enfrontat.

—Al funeral de l'Alaska, hi va venir tothom. Entremig de tanta gent hi havia una companya de classe que sempre li havia fet la guitza. En finalitzar la cerimònia, m'hi vaig atansar per preguntar-li què hi feia atès que Alaska i ella no havien simpatitzat mai. La noia em respongué que això què importava si ara estava morta. Que ho entens, noi del llac? Les persones, quan es moren, no són ni bones ni dolentes; ja no hi són, estan mortes.

—M'agrada parlar amb tu —digué ell.

—A mi també —se sincerà ella.

Amb els caps sobre la gespa, mirant el cel, els dos adolescents es sentiren perduts dins d'una immensitat estranya, però, alhora, agradosa.

—De petit, volia ser astròleg. No per ser famós ni descobrir galàxies, sinó per comptar estrelles. Una, dues, tres... Sempre perdia el compte i tornava a començar, i mai me n'esgotava. Era un cicle que no em resultava tediós.

—Doncs, jo, de petita, volia ser exploradora. Estava convençuda que hi havia continents que ningú havia descobert i que, en els llibres d'història, al costat del nom de Cristòfor Colom, hi apareixeria el meu... Fins i tot tenia decidit el nom que posaria a les terres on arribés: Nova Califòrnia, Nova Alaska, Califòrnia Dos, Alaska Mil...

—T'imagino.

—Jo a tu no. Fas més pinta de bohemí altruista. De fer poesies d'amagat i recitar-les, després, en favor d'un altre, sota un balcó.

—Com en Cyrano de Bergerac.

—No volia pintar-te un destí tan negre com el seu, Unai. No obstant, tinc la intuïció que faràs quelcom d'important a la vida.

—M'agrada la comparació amb el personatge, no em molesta. A partir d'ara, sempre que em preguntin què vull ser de gran, els en diré Cyrano de Bergerac.

Tots dos rigueren. D'ençà molt de temps, els seus rostres no recordaven una rialla tan genuïna.

—Has dit que faria alguna cosa important... Com ara què?

—Vés a saber... El que vull dir és que fas la típica pinta de les persones que, en un moment donat, es perden i, després, es troben i, a partir de llavors, ajuden a trobar-se a les altres persones. Fas el posat de defensor de causes perdudes, de persona que neda a contracorrent.

—Tu semblés del tipus de persona que passa la vida cercant-se a si mateixa, però que és capaç de fer feliç als altres; de persona que no sap, ben bé del tot, el que vol, però que és estimada perquè sí que sap, perfectament, sempre, el que cal fer.

La granota havia deixat de raucar. Potser s'havia cansat del seu cant no correspost, pensà Califòrnia. Una lleugera brisa avivava el remor de les petites onades del llac, que anaven i tornaven, en un vaivé simètric, com si fossin atretes, al mateix temps, per imants oposats.

—Una estrella, dues estrelles, tres estrelles, quatre estrelles... te'n adones que moltes d'elles ja estan mortes? Que la seva llum ens arriba, però estaven tan lluny que ha tardat tot el temps de vida de l'estrella en arribar?

—Això que expliques em deixa sense paraules, astorada.

—L'univers sempre ens deixa muts.

Unai tancà els ulls i inicià una cerca tranquil·la al seu interior. Califòrnia, amb una mena de diligència cega, l'imità.

—Em promets que no hi tornaràs, que no tornaràs a voler ofegar-te?

—No t'ho puc prometre pas.

Ella reaccionà d'immediat: obrí les parpelles i contemplà el noi del llac. Un ventijol li bressava els flocs de cabells.

—Jo, Unai, no crec en les coincidències. Has aparegut en aquest llac amb el mateix anorac groc que la meva germana i t'he salvat com tant de debò ho hagués pogut fer amb ella. No te n'adones que tot això és un senyal, un mandat del destí, perquè no et torni a passar pel cap?

Ell obrí els ulls i trobà els d'ella, molt blaus. Sempre li havien subjugat els paisatges blaus (la mar, el cel, la tristesa...) i aquells ulls no podien ser una excepció.

—M'agrada el teu esguard, Califòrnia.

—I a mi el teu, Unai.

I, llavors, per fi, la noia es sentí en pau amb el món. Després d'un any de lluitar contra fantasmes, en el mateix instant que un estel fugaç irrompia en el firmament, Califòrnia percebé que, al costat del noi del llac, els foragitaria.

